

Priloga:

Program porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe za leta 2023–2026

Preglednica Področij in ukrepov Sklada za podnebne spremembe za leta 2023–2026 (v mio EUR)

<i>Področje / Ukrep</i>	2023	2024	2025	2026	Skupni znesek
<i>Področje 1: Skoraj nič energijske in brezemisijske stavbe</i>	7,297	41,708	36,500	32,000	117,505
Javne stavbe (širši in ožji javni sektor) ter posebne vrste stavb	6,997	34,008	19,000	19,500	79,505
Stanovanjske stavbe	0,000	4,000	7,000	4,500	15,500
Energetska revščina	0,300	3,700	10,500	8,000	22,500
<i>Področje 2: Trajnostna mobilnost</i>	3,100	80,100	65,000	50,500	198,700
Naložbe v infrastrukturo za aktivno mobilnost	0,000	9,750	13,500	19,500	42,750
Brezemisijska vozila ter polnilna in oskrbovalna infrastruktura za brezemisijska vozila	3,100	45,100	28,000	28,000	104,200
Financiranje vlakovnih kompozicij za SŽ Potniški promet, d. o. o.	0,000	14,000	14,000	0,000	28,000
Mehki ukrepi trajnostne mobilnosti	0,000	1,250	2,000	3,000	6,250
Prevoz tovora po železnicah	0,000	10,000	7,500	0,000	17,500
<i>Področje 3: Obnovljivi viri energije</i>	46,748	78,672	32,206	35,220	192,846
Sofinanciranje projektov (individualnih in skupnostnih) samooskrbnih sončnih elektrarn	11,500	27,500	0,000	0,000	39,000
Sofinanciranje projektov OVE	0,000	1,500	0,000	0,000	1,500
Geotermija in monitoring termalne podzemne vode	0,244	3,200	3,610	5,220	12,274
Izgradnja dela ureditev HE Mokrice	0,500	0,000	0,000	5,500	6,000
Izgradnja zaprtega reinjekcijskega sistema vrtin	0,000	1,972	0,096	0,000	2,068
Spodbude za večjo avtonomijo pri energetski oskrbi stavb in zamenjava starih kurilnih naprav	32,504	31,500	28,500	24,500	117,004
Spodbude občanom za nove naložbe rabe OVE in URE	2,000	13,000	0,000	0,000	15,000
<i>Področje 4: Razogljičenje gospodarstva</i>	29,118	38,219	37,400	9,600	114,337
Kritje posrednih stroškov zaradi stroškov emisij toplogrednih plinov	26,150	26,000	26,000	0,000	78,150
Sofinanciranje EU projektov	0,000	10,000	10,000	9,000	29,000
Podpora uvajanju krožnega gospodarstva	0,668	0,760	0,600	0,000	2,028
Trajnostno poročanje MSP in merjenje ekološkega odtisa	0,500	0,600	0,800	0,600	2,500
Zelena delovna mesta	1,800	0,859	0,000	0,000	2,659
<i>Področje 5: Prilagajanje na podnebne spremembe</i>	3,400	9,125	14,300	18,175	45,000
Zmanjševanje poplavne ogroženosti	0,000	1,100	7,000	12,000	20,100
Ukrepi za ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov	0,000	4,000	4,000	4,000	12,000
Ukrepi za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje v gozdarstvu	0,650	0,775	1,550	0,675	3,650
Ukrepi za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje v kmetijstvu	2,750	3,250	1,750	1,500	9,250
<i>Področje 6: Mednarodno podnebno financiranje</i>	0,000	4,000	3,000	3,500	10,500
Mednarodno podnebno financiranje	0,000	4,000	3,000	3,500	10,500
<i>Področje 7: Komuniciranje, ozaveščanje</i>	7,562	9,454	10,125	7,375	34,516
LIFE CARE4CLIMATE	5,000	2,500	2,500	1,200	11,200
Podnebna pisarna in center za podnebne spremembe	0,500	0,700	0,800	0,500	2,500

Področje / Ukrep	2023	2024	2025	2026	Skupni znesek
Sofinanciranje tradicionalnih projektov LIFE iz podprogramov Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, Prehod na čisto energijo, Prehod na čisto energijo (CET), Okolje – krožno gospodarstvo in kakovost življenja, ki prispevajo k blaženju in/ali prilagajanju na podnebne spremembe	0,100	0,500	0,500	0,500	1,600
Ostali LIFE projekti v izvajanju	0,154	0,354	0,325	0,175	1,008
Sofinanciranje nevladnih organizacij	1,300	1,000	1,500	1,000	4,800
Projekti za izobraževanje, ozaveščanje javnosti in usposabljanje deležnikov	0,508	4,400	4,500	4,000	13,408
Področje 8: Digitalna podpora podnebnemu prehodu	1,000	5,800	6,500	2,500	15,800
Digitalna podpora podnebnemu prehodu	1,000	5,800	6,500	2,500	15,800
Področje 9: Tehnična pomoč	4,165	4,000	4,000	4,000	16,165
Tehnična pomoč	4,165	4,000	4,000	4,000	16,165
Področje 10: Doseganje ciljev zmanjšanja emisij toplogrednih plinov - enote	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Doseganje ciljev zmanjšanja emisij toplogrednih plinov - enote	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Področje 11: Kritje stroškov poslovanja Eko sklada	2,100	2,400	2,500	2,500	9,500
Kritje stroškov poslovanja Eko sklada	2,100	2,400	2,500	2,500	9,500

Preglednica noveliranih ukrepov in porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe za leto 2023 (v mio EUR)

Ukrep	2023	Skupni znesek
Razogljičenje, emisije toplogrednih plinov, ukrepi na področju gozdarstva, kmetijstva in odpadkov		
Predelava odpadnega blata iz komunalnih in skupnih čistilnih naprav (monosežig)	0,100	0,100
Razogljičenje, emisije toplogrednih plinov, ukrepi v gospodarstvu		
Subvencije za domače in tuje investicije v dejavnostih, pomembnih za prehod v nizkoogljično, krožno in podnebno odporno gospodarstvo	9,000	9,000
Razogljičenje, obnovljivi viri energije		
Strokovne podlage za verigo HE na srednji Savi	0,562	0,562
Energetska učinkovitost, industrija		
Finančne spodbude za podjetja za naložbe v ukrepe energetske učinkovitosti	4,476	4,476
Energetska učinkovitost, stavbe		
Trajnostna gradnja z lesom	0,145	0,145
Naložbe v večjo energijsko učinkovitost stavb	0,049	0,049
Brezplačno energetske svetovanje energetske revnim občanom (program ZERO)	0,067	0,067
Spodbude za doseganje večje energijske učinkovitosti in stopnje samooskrbe na področju skoraj nič energijskih stavb	3,000	3,000
Energetska učinkovitost, promet		
Finančne spodbude za podjetja za naložbe v trajnostno mobilnost	0,036	0,036
Spodbujanje okolju prijaznejšega prevoznitstva v cestnem prometu	9,125	9,125
Izgradnja kolesarske infrastrukture	0,985	0,985
Ureditev in izgradnja parkirišč za kolesa na železniških postajah	3,502	3,502
Spodbujanje trajnostne mobilnosti na območjih ohranjanja narave	1,450	1,450
Izgradnja kolesarskih povezav v okviru dogovora o razvoju regij	8,000	8,000

Ukrep	2023	Skupni znesek
Spodbujanje trajnostne mobilnosti na območjih ohranjanja narave – polnilne postaje	0,037	0,037
Spodbujanje izgradnje infrastrukture za alternativna goriva in nakupa vozil na alternativni pogon	10,000	10,000
Nadgradnja železniških prog	15,392	15,392
Spodbujanje železniškega tovornega prometa	10,716	10,716
Energetska učinkovitost, večsektorski ukrepi ter ozaveščanje in informiranje		
Sofinanciranje prireditev v podporo trajnostnemu razvoju	0,219	0,219
Raziskave, inovacije in konkurenčnost		
Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju	2,239	2,239
Prilagajanje		
Izvajanje ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti	1,765	1,765
Sofinanciranje programov na področju naravnih nesreč	17,961	17,961
CRP V3 – 1903 Monitoring prenašalcev vektorskih bolezni	0,033	0,033

V mio EUR	2023	2024	2025	2026	Skupaj
Skupaj načrtovana izplačila (realizacija)	203,348	273,478	211,531	165,370	853,727
Ocena prilivov na podračun proračuna v obdobju 2023–2026	190,000	165,000	165,000	160,000	680,000
Prenos (ocena prenosa) sredstev iz preteklega leta	174,035	160,687	52,209	5,678	
Ocena ostanka za prenos sredstev v naslednja leta	160,687	52,209	5,678	0,308	

Področja in ukrepi Sklada za podnebne spremembe za leta 2023–2026

1 Skoraj nič energijske in brezemisijske stavbe

1.1 Javne stavbe (širši in ožji javni sektor) ter posebne vrste stavb

Ukrep je namenjen sofinanciranju energetske prenove stavb (ožjega in širšega javnega sektorja) z namenom izboljšanja energetskega stanja stavb javnega sektorja. V okviru ukrepa je predvideno tudi financiranje dejavnosti za vzpostavitev tako imenovanega systemskega finančnega vira za obnovo stavb ožjega javnega sektorja. Sofinancirajo se zlasti naložbe v energetske prenovne in izboljšanje energetskega stanja stavb, ki glede na izhodiščno stanje bistveno zmanjšajo porabo energije in dosežajo zelo visoko energetske učinkovitost ter uvajajo obnovljive vire energije. Poleg javnih stavb v ta ukrep spada tudi sofinanciranje energetske prenove posebnih vrst stavb.

Ukrep izvajajo posredni in neposredni proračunski uporabniki na podlagi javnega povabila ali javnega razpisa, ki ga izvede uporabnik, ali direktne potrditve vlade o izboru stavb, Eko sklad na podlagi pogodbe z Ministrstvom za okolje, podnebje in energijo (v nadaljnjem besedilu: MOPE) in javnih pozivov. Za posebne vrste stavb izvede ukrep najbolj pristojno ministrstvo glede na vrsto stavb.

V okviru tega ukrepa se bo podprla tudi gradnja oziroma prenova skoraj nič energijskih javnih stavb, kar vključuje tudi novogradnje.

Upravičenci do sofinanciranja naložbe so posredni in neposredni proračunski uporabniki. To so stavbe državnih organov, samoupravnih lokalnih skupnosti, javnih zavodov in drugih. Za posebne vrste stavb so upravičenci tako javni kot zasebni lastniki. Upravičenci do porabe sredstev so tudi pravne osebe in samostojni podjetniki, ki opravljajo registrirano dejavnost.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo v skladu z metodo za določanje prihrankov energije, rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja emisij toplogrednih plinov (v nadaljnjem besedilu: TGP) iz Pravilnika o metodah za določanje prihrankov energije (Uradni list RS, št. 57/21; v nadaljnjem besedilu: pravilnik) glede na število izvedenih naložb in m² obnov stavb.

1.2 Stanovanjske stavbe

Ukrep je namenjen energetske sanaciji večstanovanjskih stavb, kar vključuje tudi stanovanjsko poslovne stavbe. V tem delu ukrepa bodo sredstva namenjena tudi vzpostavitvi novega finančnega inštrumenta, ki bo združil nepovratna in povratna sredstva vključno z garancijo za najem kredita s strani etažnih lastnikov ter zagotovil potrebno tehnično pomoč za izvedbo naložb.

Ukrep je namenjen tudi gradnji oziroma prenovi skoraj nič energijskih stavb, kar vključuje tudi novogradnje.

Ukrep izvaja Eko sklad na podlagi pogodbe z MOPE in Ministrstvo za solidarno prihodnost na podlagi sporazuma z MOPE.

Upravičenci do sofinanciranja so lastniki prostorov v večstanovanjskih stavbah in fizične osebe, javni stanovanjski skladi, občine in neprofitne stanovanjske organizacije.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo v skladu z metodo za določanje prihrankov energije, rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja emisij TGP iz pravilnika.

1.3 Energetska revščina

Ukrep je namenjen energetske sanaciji stanovanjskih stavb socialno šibkih občanov, ki sicer nikoli ne bi bile energetske obnovljene, ker socialno šibki občani nimajo sredstev za lastno udeležbo v investiciji. Sredstva bodo namenjena spodbujanju naložb v rabo obnovljivih virov energije in večjo energetske učinkovitost stavb in drugim stroškom, povezanim z izvedbo investicijskih ukrepov (vzpostavitev podpornega okolja, nepredvidena in dodatna dela ipd). V okviru ukrepa bodo sredstva namenjena tudi izvajanju drugih ukrepov iz Akcijskega načrta za zmanjševanje energetske revščine.

Ukrep izvajajo Eko sklad na podlagi pogodbe z MOPE in z izvedbo javnih pozivov, javnih naročil in javnega povabila ter drugi deležniki, ki izvajajo ukrepe v skladu z Akcijskim načrtom za zmanjševanje energetske revščine.

Upravičenci do spodbud so energetske revna gospodinjstva v skladu z Uredbo o merilih za opredelitev in ocenjevanje števila energetske revnih gospodinjstev.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo glede na število gospodinjstev, v katerih so bili izvedeni svetovanje in investicijski ukrepi.

2 Trajnostna mobilnost

2.1 Naložbe v infrastrukturo za aktivno mobilnost

Ukrep je namenjen zagotavljanju varnih in privlačnih površin za aktivne oblike mobilnosti in omogočanju več-modalnih poti, ki vključujejo javni potniški promet. Podprta bo infrastruktura za pešce in kolesarje, višjih standardov za časovno učinkovito mobilnost brez osebnega avtomobila. Upravičeni bodo projekti izgradnje izvenivojskih prehodov čez železniške proge, naravne ovire ali pod njimi, hitrih kolesarskih povezav, ki zmanjšujejo rabo osebnih vozil v strnjениh naseljih in dopolnjujejo obstoječe omrežje in projekte, sofinancirane iz EKP21-27, varnih parkirnih mest za kolesa na vozliščih javnega potniškega prometa oziroma velikih generatorjih prometa ter sistemov izposoje javnih koles. Sredstva se dodeljujejo na podlagi javnih pozivov ali neposredno projektom, ki so jasno opredeljeni v strateških podlagah, ki jih je potrdila vlada ali državni zbor ali so že bili izbrani na javnem razpisu (dofinanciranje).

Ukrep izvaja MOPE.

Upravičenci do nepovratnih finančnih spodbud so upravljavci prometne infrastrukture in pravne osebe (veliki generatorji prometa). Od leta 2026 dalje bo pogoj za upravičenost do spodbud veljavna občinska celostna prometna strategija (OCPS).

Učinki izvedbe ukrepa bodo ovrednoteni v skladu z metodo za določanje prihrankov energije in zmanjšanja emisij TGP iz pravilnika.

2.2 Brezemisijska vozila ter polnilna in oskrbovalna infrastruktura za brezemisijska vozila

Sredstva so namenjena zmanjšanju emisij TGP v prometu. Sofinancira se nakup vozil za cestni promet, ki na izpustu ne oddajajo emisij CO₂, in sicer:

- a. vozil za izvajanje javnega potniškega prometa, šolskih prevozov ter za druge prevoze potnikov in njihove prtljage kategorij M1, M2 in M3,
- b. komunalnih vozil in delovnih vozil oziroma strojev, namenjenih vzdrževanju javnih površin,
- c. tovornih vozil za spodbujanje zelene tovarne logistike kategorij N1, N2 in N3,
- č. osebnih vozil kategorije M1 in vozil kategorije L,

- d. vozil javnih naročnikov, ki so zavezani za naročanje čistih in brezemisijskih vozil po Uredbi o zelenem javnem naročanju,
- e. električnih koles, ki so na podlagi tehničnih in drugih lastnosti namenjena opravljanju daljših poti oziroma dnevnih poti na delo.

Sredstva ukrepa se prednostno namenijo za zamenjavo voznega parka, to je vozil, ki pripadajo emisijskemu standardu EURO 3 oziroma EURO III in nižjim. Od leta 2026 bo pogoj za upravičenost do spodbud za vozila za izvajanje javnega potniškega prometa v mestih z več kot 100.000 prebivalci izvedba ustrezne reforme mestnega linijskega prevoza z namenom povečanja njegove učinkovitosti.

Sredstva tega ukrepa so namenjena tudi vzpostavitvi javno dostopne ali zasebne polnilne in oskrbovalne infrastrukture za brezemisijska vozila. Sofinancirata se polnilna infrastruktura za električna vozila in oskrbovalna infrastruktura za vozila na zeleni vodik. Del sredstev je namenjen tudi javnim naročnikom za nakup ustrezne polnilne ali oskrbovalne infrastrukture za doseganje ciljev Uredbe o zelenem javnem naročanju.

Sredstva se upravičencem dodeljujejo v skladu z razpisnimi pogoji in merili, ki bodo podrobneje določeni v javnem razpisu, javnem pozivu ali v povabilu k predložitvi vlog v okviru neposredne potrditve projektov. V primeru državnih pomoči ali pomoči »de minimis« se pravnim osebam, ki izvajajo gospodarsko dejavnost, sofinancirajo projekti v skladu s pravili, ki veljajo za državne pomoči oziroma pomoči »de minimis«. Sofinancirajo se izključno projekti, ki bodo zagotavljali oskrbo oskrbovalnih mest z zelenim vodikom. Del sredstev je namenjenih tudi za kritje stroškov izvajanja ukrepa Borzenu, d. o. o.

Ukrep izvajajo Eko sklad in Borzen, d. o. o., na podlagi pogodbe z MOPE, MOPE ter Ministrstvo za javno upravo (v nadaljnjem besedilu: MJU).

Upravičenci do spodbud so fizične in pravne osebe, vključno z osebami javnega prava. Občine, ki so prejemnice spodbud, morajo imeti sprejet občinski proračun z vključeno postavko nakupa predmetnih vozil, oziroma sprejet načrt razvojnih programov s finančno konstrukcijo za naložbo, ki je predmet sofinanciranja. Če občine še nimajo uvrščenega projekta v NRP, morajo zagotoviti zadostna lastna sredstva v okviru evidenčnega projekta oziroma na postavkah, iz katerih lahko prerazporedijo sredstva za izvajanje odobrene naložbe.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo v skladu z metodo za določanje prihrankov energije, rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja emisij TGP iz pravilnika glede na število izvedenih naložb in v skladu s kazalnikom povprečni izpusti CO₂ na kilometer kot zmanjšanje izpustov TGP. Polnilna in oskrbovalna infrastruktura je osnovni pogoj za doseganje okoljskih in podnebnih ciljev. Učinki izvedbe teh naložb se ovrednotijo glede na število podprte polnilne ali oskrbovalne infrastrukture.

2.3 Financiranje vlakovnih kompozicij za SŽ Potniški promet, d. o. o.

Vlada Republike Slovenije je dne 13. marca 2017 z družbo SŽ Potniški promet, d. o. o. sklenila Pogodbo o izvajanju obvezne gospodarske javne službe prevoza potnikov v notranjem in čezmejnem regijskem železniškem prometu za obdobje od 2017 do 2031. Pozneje so bile sklenjene tudi spremembe in dopolnitve te pogodbe. V sklopu razvojnega dodatka, ki je zajet v pravnih podlagah, so SŽ Potniški promet, d. o. o. nakupile tudi nove vlakovne kompozicije za prevoz potnikov. Gre za nabavo 5 garnitur DMG FLIRT, 10 (+1) EMG FLIRT in 10 EBK KISS garnitur. Skupno število garnitur je 26, ker je bila ena brezplačna (oznaka v prejšnjem stavku: +1). Njihova skupna vrednost je 169.994.500,00 EUR. Vlakovne kompozicije so že v uporabi. Za njihov nakup se izplačuje razvojni dodatek, ki od leta 2024 (ko pogodbo prevzame MOPE oz. DUJPP) znaša na letni ravni 14.001.000,00 EUR in se ga izplačuje vsako leto najpozneje do 30. septembra, in sicer do leta 2031.

Ukrep izvaja Družba za upravljanje javnega potniškega prometa, d. o. o. na podlagi pogodbe z MOPE.

2.4 Mehki ukrepi trajnostne mobilnosti

Sofinancirajo se dejavnosti za informiranje in ozaveščanje različnih ciljnih javnosti o koristih trajnostne mobilnosti za okolje in zdravje, problematiki posledic motoriziranega, predvsem osebnega prometa na vpliv podnebnih sprememb, s poudarkom na spodbujanju trajnostne (posebej aktivne) mobilnosti v šolo in na delovno mesto, in mobilnostne akcije, ki so namenjene ciljnim javnostim, kot so izobraževalne ustanove, nevladne organizacije (v nadaljnjem besedilu: NVO) in podobno in potekajo vse leto. V okviru ukrepa se sofinancira tudi priprava strateških dokumentov na podlagi Zakona o celostnem prometnem načrtovanju (ZCPN), in sicer mobilnostnih načrtov, načrtov za umirjanje prometa na državnih cestah, za parkirno politiko, upravljanje mestne logistike in preurejanje prometnih sistemov po načelu območij prijaznega prometa, ki jih za upravljanje mobilnosti lahko pripravijo občine, upravljavci javnih prometnih površin ali posamezne institucije. Sofinancira se tudi izvajanje ukrepov iz teh strateških dokumentov. Ukrep bo smiselno dopolnjeval financiranje pomembnih dejavnosti v okviru projekta Care4Climate.

Ukrep izvaja MOPE na podlagi izvedbe javnega poziva in pogodb z izbranimi izvajalci.

Upravičenci do nepovratnih finančnih spodbud so upravljalci prometne infrastrukture in pravne osebe v javni lasti. Za mobilnostni načrt in njegovo izvajanje so upravičenci lahko tudi druge pravne osebe. Učinki izvedbe ukrepa se ocenjujejo glede na število izvedenih kampanj in mobilnostnih akcij, za strateške dokumente in izvedbo ukrepov, iz le teh pa bodo učinki ovrednoteni v skladu z metodo za določanje prihrankov energije in zmanjšanja emisij TGP iz pravilnika.

2.5 Prevoz tovora po železnicah

Sredstva so namenjena spodbujanju prevoza blaga po železnicah, izboljšanju konkurenčnosti storitev železniškega tovornega prevoza in boljši izkoriščenosti javne železniške infrastrukture.

Sofinancira se del stroškov prevozov blaga po železnicah, s katerimi se prevozniku zagotavlja enakopraven ekonomski položaj s prevozniki blaga in potnikov v drugih vrstah prometa oziroma zagotavlja povračilo stroškov, ki jih ima zaradi tega, ker opravlja prevoz, ki ga ne bi opravljal, če bi ga opravljal le zaradi svojega ekonomskega interesa.

Upravičenci do prejema nepovratne finančne spodbude, ki predstavlja državno pomoč, so vsi prevozniki v železniškem tovornem prometu, tj. javni ali zasebni izvajalci prevoza blaga v železniškem prometu, ki so registrirani in licencirani v Republiki Sloveniji ter opravljajo železniški tovorni prevoz.

Ukrep izvaja Ministrstvo za infrastrukturo (v nadaljnjem besedilu: MzI) na podlagi sporazuma z MOPE.

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 7. točke prvega odstavka 183. člena Zakona o varstvu okolja (v nadaljnjem besedilu: ZVO-2).

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo na podlagi ocene zmanjšanja obsega emisij iz zgorevanja fosilnih goriv zaradi prevoza po železnicah.

3 Obnovljivi viri energije

3.1 Sofinanciranje projektov (individualnih in skupnostnih) samooskrbnih sončnih elektrarn

Nepovratne finančne spodbude so namenjene naložbam za namestitev naprav za individualno in skupnostno samooskrbo gospodinjskih odjemalcev ali malih poslovnih odjemalcev z električno energijo, ki električno energijo proizvajajo z izrabo sončne energije, ter kombiniranim naložbam v napravo za

samooskrbo z električno energijo in hranilnik. Del sredstev je namenjenih tudi za kritje stroškov izvajanja ukrepa Borzenu, d. o. o.

Ukrep izvajata Eko sklad in Borzen, d. o. o. na podlagi pogodbe z MOPE.

Upravičenci do prejema nepovratne finančne spodbude so gospodinjski odjemalci in pravne osebe (mali poslovni odjemalci električne energije, občine in druge osebe javnega prava, razen neposrednih uporabnikov državnega proračuna).

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo v skladu z metodo za določanje prihrankov energije, rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja emisij TGP iz pravilnika.

3.2 Sofinanciranje projektov OVE

Ukrep je namenjen dofinanciranju projektov obnovljivih virov energije državnih družb za proizvodnjo energije nacionalnega pomena, ki imajo vsa potrebna dovoljenja za izvedbo, a zaradi zahtev višine donosnosti upravljanja kapitalskih naložb ne izvedejo investicij. V okviru ukrepa se sofinancira del stroškov projekta, potrebnih za zaprtje finančne konstrukcije (upoštevajoč pravila državnih pomoči ter drugih podlag pri določanju stopnje sofinanciranja). Sofinancirajo se projekti, ki prispevajo k zelenemu prehodu in ustrezajo področnim merilom za spodbude zelenemu prehodu.

Ukrep izvaja MOPE.

Upravičenci do spodbud so proizvajalci energije, ki so v javni lasti in katerih projekti bodo izbrani v postopku dodelitve sredstev.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo v skladu z metodo za določanje prihrankov energije, rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja emisij TGP iz pravilnika.

3.3 Geotermija in monitoring termalne podzemne vode

Ukrep je namenjen (so)financiranju globokih raziskovalnih vrtin za izrabo geotermalne energije primarno za proizvodnjo električne energije ter sekundarno za proizvodnjo toplote in hlada v primeru nadomeščanja rabe fosilnih virov energije. Sofinancirale se bodo globoke vrtine na lokacijah, ki so prepoznane kot mogoče lokacije za izrabo geotermalne energije, razpoložljivi podatki o podzemlju ter možnostih izkoriščanja geotermalne energije pa niso ustrezni. Višina sofinanciranja je do 100 %.

V okviru ukrepa se bo sofinancirala tudi vzpostavitev državnega monitoringa termalne podzemne vode v Sloveniji.

Ukrep globokih raziskovalnih vrtin izvaja MOPE. Vzpostavitev državnega monitoringa termalne podzemne vode izvajata Ministrstvo za naravne vire in prostor (v nadaljnjem besedilu: MNVP) in Agencija Republike Slovenije za okolje (v nadaljnjem besedilu: ARSO) na podlagi sporazuma z MOPE.

Upravičenci do spodbud so Geološki zavod Slovenije in pravne osebe, vključno z osebami javnega prava.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo glede na število izvedenih vrtin ter na podlagi metodologije in kazalnikov projekta.

3.4 Izgradnja dela ureditev HE Mokrice

Sredstva so namenjena izvedbi novih in nadomestnih sonaravnih in naravovarstvenih ukrepov na območju Natura 2000 v okviru izgradnje dela ureditve Hidroelektrarne Mokrice (v nadaljnjem besedilu: HE Mokrice).

Financirajo se izgradnja nedeljive infrastrukture v obsegu gradnje akumulacijskega bazena, rekonstrukcija in izgradnja nasipov in brežin ter izvedba ureditve podslapja HE Mokrice, izgradnja ureditve vodne infrastrukture na pritokih bazena na območju državnega prostorskega načrta za HE Mokrice (v nadaljnjem besedilu: DPN za HE Mokrice) in druge manjše ureditve na vodotokih, izgradnja ureditve vodne infrastrukture na zalednih območjih, ki jih je treba protipoplavno urediti, ter izvedba sanacije in odprave negativnih vplivov na obstoječo infrastrukturo (vodno, državno, lokalno, drugo infrastrukturno) na območju DPN za HE Mokrice, izvedba vseh sonaravnih ureditev in odprave negativnih posledic gradnje na okolje ter izvedba vseh potrebnih sonaravnih in naravovarstvenih ukrepov na obravnavanem območju.

Ukrep izvaja INFRA izvajanje investicijske dejavnosti d. o. o. (v nadaljnjem besedilu: INFRA) na podlagi pogodbe z MOPE. Pogodba se sklene pod pogojem pridobljenega pravnomočnega gradbenega dovoljenja za HE Mokrice.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo glede na število izvedenih dejavnosti.

3.5 Izgradnja zaprtega reinjekcijskega sistema vrtin

Sredstva so namenjena spodbujanju učinkovite in okolju prijazne uporabe geotermalne energije.

Sofinancirajo se naložbe v izgradnjo zaprtega reinjekcijskega sistema vrtin, ki uporablja termalno in termomineralno vodo kot vir toplote za ogrevanje rastlinjakov, namenjenih za pridelavo, predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov. Upravičeni stroški so stroški pripravljanih del in površinskega sistema nad vrtino ter stroški vrtanja vrtine, potrebne cevne opreme in potrebne električne in druge infrastrukture oziroma opreme, potrebne za izvedbo projekta.

Upravičenci do prejema nepovratne finančne spodbude, ki je državna pomoč, so nosilci kmetijskega gospodarstva iz 3. točke 3. člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23).

Ukrep izvajata Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: MKGP) in Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja na podlagi sporazuma z MOPE.

3.6 Spodbude za večjo avtonomijo pri energetske oskrbi stavb in zamenjava starih kurilnih naprav

Sredstva so namenjena spodbujanju naložb v rabo obnovljivih virov energije in večjo energetske učinkovitost stanovanjskih stavb. Sofinancira se zamenjava starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso ali z ogrevalnimi toplotnimi črpalkami za centralno ogrevanje stanovanjskih stavb, ki omogočajo daljinsko upravljanje odjema električne energije.

Del ukrepa je namenjen dodatnemu spodbujanju naložb za bolj neodvisno oskrbo stanovanjskih stavb in drugih objektov s potrebno energijo. V okviru ukrepa bodo sredstva namenjena tudi spodbujanju izvedbe celovitih naložb za oskrbo z električno energijo iz OVE (SE) in toploto. Ukrep bo povezoval naložbe za sončne elektrarne in hrambo električne energije ter proizvodnjo toplote in hladu ter ustrezno

hrambo toplote za potrebe delovanja stavb in drugih objektov. Upravičenci, ki bodo hkrati kandidirali za naložbeno pomoč za sončne elektrarne in hrambo električne energije ter spodbudo za toplotno črpalko, bodo deležni višje spodbude.

Financira se tudi prvi pregled naprave za socialno šibkejše občane. Del sredstev je namenjenih tudi za kritje stroškov izvajanja ukrepa Borzenu, d. o. o.

Ukrepe izvajata Eko sklad in Borzen, d. o. o. na podlagi pogodbe z MOPE in javnih pozivov ter MOPE z izvedbo javnih naročil in javnih pozivov.

Upravičenci do nepovratne finančne spodbude so občani.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo v skladu z metodo za določanje prihrankov energije, rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja emisij TGP iz pravilnika glede na število izvedenih naložb.

3.7 Spodbude občanom za nove naložbe rabe OVE in URE

Sredstva so namenjena nepovratnim finančnim spodbudam fizičnim osebam za rabo obnovljivih virov energije in večjo energijsko učinkovitost stavb na območju Republike Slovenije.

Sofinancirajo se vloge iz javnega poziva Eko sklada 99SUB-OB22, s čimer se bo omogočilo neprekinjeno dodeljevanje teh spodbud v letih 2023 in 2024, saj sicer razpoložljiva sredstva Eko sklada tega ne bi omogočala. Namen javnega poziva je povečanje rabe obnovljivih virov energije in večja energijska učinkovitost v stavbah ter zmanjšanje prekomerne onesnaženosti zraka z delci PM10 in s tem izboljšanje kakovosti zunanjega zraka.

Upravičenci do sofinanciranja naložbe so fizične osebe (občani).

Ukrep izvaja Eko sklad na podlagi pogodbe z MOPE in javnih pozivov.

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 3. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo v skladu z metodo za določanje prihrankov energije, rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja emisij TGP iz pravilnika glede na število izvedenih naložb.

4 Razogljičenje gospodarstva

4.1 Kritje posrednih stroškov zaradi stroškov emisij toplogrednih plinov

Ukrep je namenjen financiranju posrednih stroškov na podlagi Uredbe o nadomestilu za kritje posrednih stroškov zaradi stroškov emisij toplogrednih plinov v korist določenih sektorjev ali delov sektorjev, ki so izpostavljeni tveganju premestitve emisije CO₂.

Ukrep izvaja MOPE.

Upravičenci do nadomestila za kritje posrednih stroškov zaradi stroškov emisij TGP so upravljavci naprav, ki so v sistemu trgovanja z emisijskimi pravicami, ki proizvajajo proizvod, iz sektorja ali delov sektorja znotraj sektorja iz priloge I k Sporočilu Komisije Smernice za nekatere ukrepe državne pomoči v okviru sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov po letu 2021 (UL C št. 317 z dne 25. 9. 2020, str. 5) in ki pri proizvodnji proizvoda uporabljajo električno energijo.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo na podlagi ocene zmanjšanja emisij TGP glede na porabo električne energije in izvedbo ukrepov iz drugega odstavka 6. člena uredbe in v skladu z metodo za določanje prihrankov energije, rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja emisij TGP iz pravilnika glede na število izvedenih naložb.

4.2 Sofinanciranje EU projektov

Ukrep je namenjen sofinanciranju projektov podjetij in drugih prijaviteljev, ki so uspešni v prijavih na neposredne razpise Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) - Obzorje, Inovacijski sklad in podobno - in prispevajo k razogljičenju v Sloveniji. Namen ukrepa je spodbujati slovenska podjetja in druge subjekte k prijavih na neposredne razpise EU in tako spodbuditi večje črpanje sredstev EU za razogljičenje slovenskega gospodarstva. Pozivi za sofinanciranje bodo vsakokratno prilagojeni glede na aktualne razpise EU ter obseg razpoložljivih sredstev.

Ukrep izvaja MOPE.

Upravičenci so podjetja in drugi prijavitelji uspešni v prijavih na neposredne EU razpise.

Učinki ukrepa se vrednotijo glede na število podprtih projektov.

4.3 Podpora uvajanju krožnega gospodarstva

Sredstva bodo namenjena financiranju izvajanja aktivnosti Celovitega strateškega projekta razogljičenja Slovenije prek prehoda v krožno gospodarstvo (v nadaljnjem besedilu: CSP – KG) s ciljem vzpostavitve kvantitativnega, večnivojskega spremljanja prehoda na krožno gospodarstvo. Financirani bodo programi projekta CSP – KG, ki se bodo osredotočili na podporo razogljičenju ključnih verig vrednosti (graditvena, mobilnostna, prehranska, gozdno-lesna in proizvodna), vključevanju podnebnih in krožnih vsebin na horizontalna področja podjetništva, izobraževanje na vseh stopnjah, oblikovanja politik in financiranj), povečanju usposobljenosti vseh deležnikov, predvsem javnega sektorja za boljše oblikovanje in izvedbo ukrepov za razogljičenje družbe. Med naloge projekta spada tudi povezovanje financiranja različnih ukrepov znotraj Sklada za podnebne spremembe in drugih virov financiranja.

Financirana bo tudi metodologija za večnivojsko spremljanje prehoda na krožno gospodarstvo na ravni podjetij, občin/regij in države.

Ukrep izvajata MOPE in MJU.

Upravičenci so posredni in neposredni proračunski uporabniki in pravne osebe.

Ocena učinka ukrepa bo ovrednotena na podlagi trenda kazalnikov za spremljanje emisij TGP in drugih okoljskih kazalnikov ter kazalnikov Urada Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj za spremljanje napredka razvoja Slovenije.

4.4 Trajnostno poročanje MSP in merjenje ekološkega odtisa

Ukrep je namenjen spodbudam malih vrednosti v obliki vavčerjev za mikro, mala in srednje velika podjetja (v nadaljnjem besedilu: MSP) za trajnostno poročanje oziroma poročanje o okoljskih, družbenih in upravljaljskih vplivih poslovanja (v nadaljnjem besedilu: ESG). Na podlagi sprejete Direktive EU o poročanju podjetij o trajnosti (v nadaljnjem besedilu: Direktiva CSRD) se širi obseg zavezancev, ki bodo v prihodnosti zavezani k trajnostnemu poročanju. V okviru ukrepa se financira tudi pilotni projekt trajnostnega poslovanja in merjenja ekološkega odtisa MSP.

Ukrep izvajata Slovenski podjetniški sklad (ESG vavčerji) in MOPE (pilotni projekt).

Upravičenci so MSP, ki so po Direktivi CSRD zavezana k trajnostnemu poročanju, kakor tudi MSP, ki po Direktivi CSRD niso zavezana k trajnostnemu poročanju in se zanj odločijo prostovoljno. S trajnostnim poročanjem bomo spodbudili ozaveščenost MSP glede možnosti za zeleni prehod, nove poslovne priložnosti, povezane z boljšo izkoriščenostjo in upravljanjem virov, ter oblikovanje trajnostnih strategij in ohranjanje konkurenčnosti.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo glede na število MSP, ki bodo poročala o ESG kazalnikih, in MSP, ki se bodo vključila v pilotni projekt.

4.5 Zelena delovna mesta

Sredstva so namenjena krepitvi kadrovskega potenciala v dejavnostih, pomembnih za prehod v nizkoogljično družbo.

Financira se program subvencij za delodajalce, ki bodo na zelenih delovnih mestih, opredeljenih s široko definicijo, ki vsebuje pet meril (to so poklic, dejavnost na delovnem mestu, dejavnost delodajalca in njegovi proizvodi ali storitve ter dodatno merilo, trajnostni certifikat), za nedoločen čas zaposlili osebe, prijavljene v evidenci brezposelnih.

Upravičenci do prejema subvencije so vsi delodajalci, ki izpolnjujejo pogoje, razen gospodarskih družb v 100-odstotni lasti Republike Slovenije, in delodajalci, ki poslujejo v sektorju S.13 – Država, ter delodajalci, ki poslujejo v sektorju S.15 – Nepridobitne institucionalne storitve gospodinjstvom, razen če poslujejo kot društvo, združenje, ustanova, zavod ali mladinski svet.

Ukrep izvaja Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje na podlagi pogodbe z MOPE in javnega poziva.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo na podlagi statistike podeljenih spodbud ter analize po dejavnostih in poklicih (vključno s kategorizacijo glede na prispevek poklicev in dejavnosti k trajnostnemu razvoju).

5 Prilagajanje na podnebne spremembe

5.1 Zmanjševanje poplavne ogroženosti

Cilj ukrepa je zmanjšanje poplavne ogroženosti na območju pomembnega vpliva poplav z izgradnjo vodne infrastrukture oziroma suhih zadrževalnikov za potrebe preventivnega delovanja. V okviru ukrepa se bo podprla gradnja suhega zadrževalnika Razori in suhega zadrževalnika Tunjščica. Financirajo se odkup zemljišč za potrebe izgradnje zadrževalnikov, priprava potrebne dokumentacije in stroški, neposredno povezani z izgradnjo suhih zadrževalnikov. Naložbe v cestno infrastrukturo ali druge spremljajoče ureditve ter izboljšanje prevodnosti vodotokov niso upravičene do financiranja. Pogoj za financiranje ukrepa v letih 2025 in 2026 so pridobljena vsa dovoljenja in zemljišča do konca leta 2024, potrebna za izgradnjo zadrževalnikov.

Ukrep izvaja MNVP na podlagi sporazuma z MOPE.

Učinki izvedbe ukrepa se ocenijo na podlagi števila zaščitenih prebivalcev in objektov pred nevarnostmi poplav.

5.2 Ukrepi za ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov

Sredstva so namenjena izvajanju ukrepov prilagajanja podnebnim spremembam z ohranjanjem biotske raznovrstnosti in ekosistemov. Financira se izvajanje ukrepov za obvladovanje vplivov podnebnih sprememb na mokrišča, ohranjanje in obnovo ekstenzivnih travnišč, ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst ter ukrepov za ekosistemske storitve in krajinske značilnosti.

Ukrep izvaja MNVP na podlagi pogodbe z MOPE.

Upravičenci do porabe sredstev so izvajalci državnih in občinskih javnih služb s področja ohranjanja narave (upravljalci zavarovanih območij), Zavod RS za varstvo narave, Zavod za ribištvo Slovenije in Direkcija RS za vode ter izvajalci pogodbenega ali skrbniškega varstva za izvajanje posameznih nalog upravljanja zavarovanih območij pod pogojem, da so ukrepi, določeni v njihovih potrjenih delovnih načrtih ali programih, predhodno usklajeni z MNVP in MOPE.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo na podlagi deleža (števila in obsega) izvedenih dejavnosti, načrtovanih dejavnosti v potrjenih letnih programih ter načrtih dela izvajalcev javnih služb in pogodbenega ali skrbniškega varstva, in sicer zmožnost samoohranitve mokrišč v primeru ekstremnih vremenskih dogodkov, dviga gladine morja ali drugih posledic podnebnih sprememb ter ohranjenost indikatorskih vrst ali habitatnih tipov, ekosistemskih storitev in krajinskih značilnosti na zavarovanih območjih, vezanih na izvedene ukrepe za invazivne tujerodne vrste.

5.3 Ukrepi za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje v gozdarstvu

Glavni cilj ukrepa je zagotavljanje učinkovitih instrumentov za blaženje posledic in prilagajanje podnebnim spremembam v sektorju gozdarstva. Zbiranje podatkov o delovanju gozdnih ekosistemov in trendih v le-teh ustvarja podlago za analizo stanja in oblikovanj ukrepov na področju gospodarjenja z gozdom in upravljanja z gozdnimi viri za prilagajanje na podnebne spremembe.

Specifični cilji ukrepa so:

- zapolniti informacijske vrzeli na področju poznavanja stanja in sprememb odvzema in emisij ogljika v sektorju gozdarstvo na podlagi podatkov nacionalne gozdne inventure in podatkov za gozdna tla,
- vzpostaviti kvalitetne digitalne grafične podlage obstoječega in načrtovanega omrežja protipožarne infrastrukture,
- vzpostaviti spletne sisteme za pomoč lastnikom gozdov pri zagotavljanju sledljivosti lesa, spremljanju emisij in odvzemov ogljika v gozdovih in trgovanja z njim ter zagotavljanju skladnosti s trajnostnimi merili za proizvodnjo lesne biomase iz gozdov v luči blaženja in prilagajanja podnebnim spremembam,
- dopolniti vrstno in genetsko strukturo gozdov v Sloveniji z gozdnim reprodukcijskim materialom, odpornim na podnebne spremembe vključno z razvojem znanj in tehnologij za proizvodnjo sadik, prilagojenih na sušne razmere, ter izvedbo sadnje na najbolj ogroženih gozdnih rastiščnih tipih.

Upravičenci do porabe sredstev so izvajalci del, izbrani na podlagi javnih naročil, in izvajalci projektov, izbrani na podlagi javnih pozivov.

Ukrep izvaja MKGP na podlagi sporazuma z MOPE.

5.4 Ukrepi za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje v kmetijstvu

V sklopu ukrepa se bodo financirale strokovne podlage, izvedbe delavnic, predavanj in drugih načinov razvoja in prenosa znanja na področju blaženja in prilagajanja na podnebne spremembe s ciljem vzpostavitve sistema spremljanja vplivov podnebnih sprememb. Izvajale se bodo aktivnosti na področju vzpostavitve in spremljanja stanja kmetijskih tal, vključno s spremljanjem zahtev LULUCF na kmetijskih tleh, vzpostavitve sistema spremljanja blaženja iz kmetijstva in sistema spremljanja prilagajanja podnebnim spremembam, kar vključuje tudi obveznosti na področju spremljanja OVE iz kmetijstva in spremljanje oziroma zmanjšanje porabe energije v kmetijstvu, obveznosti na področju vpliva kmetijstva na stanje biotske raznovrstnosti, obveznosti na področju sinergije med blaženjem in prilagajanjem oziroma z biotsko raznovrstnostjo. Poleg tega se bo pričelo vzpostavljati sistem za identifikacijo ukrepov v smeri hitrejše transformacije prehranskega sistema za doseganje večje odpornosti in trajnosti. Na navedenih področjih bodo vzpostavljeni testni (demo) sistemi. Nadaljevale se bodo tudi obstoječe oziroma dosedanje aktivnosti v okviru ukrepa.

Upravičenci do porabe sredstev so izvajalci del, izbrani na podlagi javnih naročil in izvajalci projektov, izbrani na podlagi javnih pozivov.

Ukrep izvaja MKGP na podlagi sporazuma z MOPE.

6 Mednarodno podnebno financiranje

Ukrep je namenjen podpori izvajanju podnebnih ukrepov za blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe v državah v razvoju. Ukrep prispeva k uresničitvi zavez Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC) kot Pariškega sporazuma o zagotovitvi ustrezne finančne in tehnične pomoči za mednarodne podnebne aktivnosti. Razvite države smo se zavezale, da bomo zagotovile in mobilizirale 100 milijard USD letno med letoma 2020 in 2025, ob upoštevanju potreb in prednostnih nalog držav v razvoju ter zagotovitvi uravnoteženega financiranja ukrepov tako blaženja kot prilagajanja.

Dodeljevanje sredstev dvostranskega in večstranskega razvojnega sodelovanja bodo vodile usmeritve, opredeljene v Resoluciji o mednarodnem razvojnem sodelovanju in humanitarni pomoči Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 54/17) in Strategiji mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči Republike Slovenije do leta 2030. Pri dodeljevanju sredstev, spremljanju izvajanja, vrednotenju in poročanju o učinkih sofinanciranih aktivnosti se med drugim upoštevajo tudi določila Zakona o mednarodnem razvojnem sodelovanju in humanitarni pomoči Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 30/18).

Ukrep izvajata Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve in MOPE.

7 Komuniciranje, ozaveščanje

7.1 LIFE CARE4CLIMATE

Sredstva so v okviru sofinanciranja izvedbe projekta LIFE IP CARE4CLIMATE namenjena podpori učinkovitejšemu izvajanju evropske zakonodaje in mednarodnih obveznosti Republike Slovenije na področju blaženja podnebnih sprememb. Projekt LIFE IP CARE4CLIMATE se izvaja od 1. januarja 2019 do 31. decembra 2026. Predmet sofinanciranja je izvedba projektnih dejavnosti za informiranje in ozaveščanje ciljnih javnosti o problematiki podnebnih sprememb, usposabljanja zaposlenih za izvajanje strokovne pomoči in promocije, usposabljanja ter načrtovanja financiranja in priprave finančnih

instrumentov. Projekt se izvaja v skladu s Pogodbo o sofinanciranju projekta s strani Evropske komisije št. LIFE17 IPC/SI/000007.

Upravičenci so MOPE kot vodilni partner projekta in drugi partnerji projekta.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo na podlagi metodologije in kazalnikov projekta.

7.2 Podnebna pisarna in center za podnebne spremembe

Ukrep je namenjen financiranju podpornih storitev za lokalne skupnosti in druge deležnike v projektih prilagajanja na podnebne spremembe. V okviru ukrepa se bodo podprle aktivnosti za vzpostavitev podnebne pisarne, ki bo lokalna kontaktna točka za podporo skupnostim v projektih prilagajanja na podnebne spremembe. Ukrep bo vključeval tudi aktivnosti za nadgradnjo podnebnih storitev na ARSO.

Ukrep izvajata MOPE in ARSO.

Učinki ukrepa se merijo glede na število podprtih lokalnih skupnosti v procesu prilagajanja na podnebne spremembe.

7.3 Sofinanciranje tradicionalnih LIFE projektov iz podprogramov Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, Prehod na čisto energijo, Prehod na čisto energijo (CET), Okolje – krožno gospodarstvo in kakovost življenja, ki prispevajo k blaženju in/ali prilagajanju na podnebne spremembe

Projekti, ki jih sofinancira evropski program LIFE, prispevajo k doseganju številnih ciljev na področju podnebnih sprememb in širše, zato se zagotovi sofinanciranje podnebnih projektov iz podprogramov Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, Prehod na čisto energijo ter Okolje – krožno gospodarstvo in kakovost življenja, ki prispevajo k blaženju in/ali prilagajanju na podnebne spremembe in so bili izbrani in odobreni na razpisih Evropske komisije oziroma v njenem imenu izvršne agencije CINEA v letih 2023 do 2026 v višini do največ 5 % (podprogram CET) oziroma 20 % (ostali programi) upravičenih stroškov projekta. Ministrstvo odobri sofinanciranje projekta na podlagi sklenjene pogodbe prijavitelja s CINEA.

Ukrep izvaja MOPE.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo na podlagi števila izvedenih projektov LIFE in v skladu z merili izbora projekta Evropske komisije.

7.4 Ostali LIFE projekti v izvajanju

Projekt LIFE Amphicon sofinancira izvedbo dejavnosti obnovitve ali ponovne vzpostavitve mrestišč (predvidena ureditev 130 mlak v Sloveniji) in kopenskih habitatov (predvidenih 52 ha v Sloveniji), naložbe za vzpostavitev učinkovitih ukrepov za ohranjanje dvoživk na štirih najbolj problematičnih cestnih odsekih na Radenskem polju, Ljubljanskem barju in v Kozjanskem parku ter izvedbo dejavnosti za prenos primerov dobrih praks v druge dele Slovenije.

Vodilni partner projekta je Občina Grosuplje, partnerji v projektu pa so Zavod za turizem in promocijo Turizem Grosuplje (Krajinski park Radensko polje), Javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje, Javni zavod Kozjanski park, Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo ter Center za kartografijo favne in flore.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo na podlagi metodologije in kazalnikov projekta.

Sredstva projekta LIFE IP RESTART so namenjena sofinanciranju komplementarnih razvojno-raziskovalnih aktivnosti, ki so potrebne, da se s projektom LIFE IP RESTART izkaže, kako lahko digitalizacija in optimizacija procesov pri odstranjevanju in obdelavi odpadkov prispevata k zmanjšanju emisij TGP. Gre za raziskovalne vsebine, ki jih sam program LIFE ne podpira, vendar pa so nujne za izvedbo projekta ter dokazovanje doseganja kriterijev in ciljev projekta. Pri aktivnostih bo vključeno tudi sodelovanje z drugimi raziskovalnimi ustanovami držav članic (Univerza Delft in druge).

Ukrep ima pozitiven učinek na gospodarstvo in okolje, saj bo prispeval k zmanjšanju nelegalno odloženih odpadkov, zmanjšal vpliv prevoza odpadkov in prispeval k boljšemu spremljanju celotnega masnega toka odpadka od nastanka do ponovne uporabe.

7.5 Sofinanciranje nevladnih organizacij

Sredstva so namenjena krepitvi delovanja NVO na področjih varstva okolja, podnebnih sprememb, urejanja prostora in trajnostne mobilnosti. Financirajo se podnebni programi vsebinskih mrež NVO in projekti NVO v dejavnostih informiranja, svetovanja, izobraževanja, raziskovanja, zagovorništva, mreženja, promocije in podpore v korist NVO na vsebinskih področjih varstva okolja, podnebnih sprememb, trajnostne mobilnosti in urejanja prostora.

Ukrep izvaja Eko sklad na podlagi pogodbe z MOPE.

Upravičenci so nevladne organizacije na področjih varstva okolja, trajnostne mobilnosti, podnebnih sprememb in urejanja prostora.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo na podlagi števila izvedenih programov NVO, ki bodo sodelovale v vsebinskih mrežah, in števila izvedenih projektov.

7.6 Projekti za izobraževanje, ozaveščanje javnosti in usposabljanje deležnikov

Ukrep je namenjen financiranju projektov potrebnih za ozaveščanje javnosti na področju podnebnih sprememb in kakovosti zraka, njihovega vpliva na okolje in zdravje in usposabljanju ključnih deležnikov v zelenem prehodu in drugih ukrepih za zmanjšanje emisij onesnaževal zraka. Blaženje in prilagajanje na podnebne spremembe ter zmanjševanje škodljivih vplivov onesnaženosti zraka terjajo sodelovanje vseh resorjev in akterjev, zato je ozaveščenost javnosti in usposobljenost deležnikov ključnega pomena za zeleni prehod v podnebno nevtralno družbo ter zagotavljanje zdravja ljudi in ohranjanje okolja. V okviru ukrepa se bodo podpirale komunikacijske in izobraževalne dejavnosti za potrebe ozaveščanja o podnebnih spremembah in ukrepih za zmanjševanje emisij TGP ter onesnaževal zraka prek medijskih objav, pilotnih projektov in ozaveščevalnih kampanj ter krepitev sposobnosti deležnikov, ki bodo dopolnjevale ozaveščevalne dejavnosti/ukrepe v okviru drugih projektov. V okviru ukrepa se bosta izvajala tudi projekta Šolski eko vrtovi in Zeleni prehod v kulturi.

Financira se izvedba komunikacijskih aktivnosti in projektov ter ukrepi na področju usposabljanja in izobraževanja. Financirajo se tudi podporni ukrepi za ozelenitev visokega šolstva: »Lipov list« – nagrada za spodbujanje ozelenitve slovenskega visokega šolstva in študentske naloge s področja okoljevarstva in podnebnih sprememb.

Ukrep izvaja MOPE na podlagi izvedbe javnih naročil in javnih pozivov. Ukrepe na področju vzgoje in izobraževanja izvaja Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje (v nadaljnjem besedilu: MVI) na podlagi sporazuma z MOPE. Ukrepa Lipov list in študentske naloge s področja okoljevarstva in podnebnih

sprememb izvaja Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije na podlagi sporazuma z MOPE. Ukrep Zeleni prehod v kulturi izvaja Ministrstvo za kulturo.

8 Digitalna podpora podnebnemu prehodu

Ukrep je namenjen digitalnim rešitvam in storitvam, ki prispevajo k učinkovitemu in bolj preprostemu izvajanju podnebnih politik. Sredstva so namenjena digitalizaciji podatkov, razvoju programskih rešitev za podporo izvajanju podnebnih politik na področju blaženja podnebnih sprememb (stavbe, promet, obnovljivi viri energije) in prilagajanja nanje (digitalizacija obstoječih podatkov, načrtovanje ukrepov prilagajanja).

Ukrep izvajajo MOPE in druga ministrstva.

Upravičenci so posredni in neposredni proračunski uporabniki.

9 Tehnična pomoč

Sredstva so namenjena pripravi strokovnih podlag v podporo izvajanju ukrepov, strateških in izvedbenih aktov ter zakonodaje s področja zmanjševanja emisij TGP in onesnaženosti zraka ter prilagajanja podnebnim spremembam in izvajanju evropske zakonodaje s področja podnebnih sprememb.

Financirajo se izvedba projektov in ukrepov na področju znanstvenoraziskovalnega dela, priprava naložbene, tehnične in druge dokumentacije, podnebnih projekcij, scenarijev, vzpostavitve metodologij, priprava strokovnih analiz, sortirnih in drugih analiz, strategij, akcijskih načrtov, ocen tveganj in drugih strokovnih podlag za načrtovanje ukrepov in instrumentov za pripravo sprememb zakonodaje in stališč ter za presojo izvedbe in učinkovitosti oziroma učinkov ukrepov, predlogov strateških in izvedbenih aktov in stališč države ter administrativni stroški izvajanja veljavne zakonodaje s področja podnebnih sprememb.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo na podlagi izpolnjevanja pogodbenih obveznosti.

10 Doseganje ciljev zmanjšanja emisij toplogrednih plinov – enote

Republika Slovenija namerava svoje cilje in obveznosti zmanjšanja emisij TGP v skladu z mednarodnimi podnebnimi sporazumi in podnebno zakonodajo EU doseči z izvajanjem ustreznih ukrepov za blaženje podnebnih sprememb na svojem ozemlju. V primeru nedoseganja ali nezmožnosti izpolnjevanja mednarodnih in EU podnebnih zavez ter ciljev, primanjkljaja enot za doseganje te skladnosti, je treba v Skladu za podnebne spremembe zagotoviti sredstva za nakup manjkajočih enot, ki bi omogočile skladnost. V primeru nedoseganja ciljev bo Republika Slovenija manjkajoče enote (AAU – enota dodeljene količine; ERU – enota zmanjšanje emisij; CER – potrjeno zmanjšanje emisij; RMU – enota odvzema) pridobila od drugih držav, zlasti držav članic EU. Tudi v primeru težav pri izpolnjevanju cilja zmanjšanja emisij iz Uredbe (EU) 2023/857 bo Republika Slovenija manjkajoče enote (AEA – dodeljene letne emisije) kupila od drugih držav članic.

11 Kritje stroškov poslovanja Eko sklada

Sredstva so namenjena kritju stroškov poslovanja Eko sklada.

Financirajo se stroški poslovanja Eko sklada za opravljanje nalog na podlagi pogodbe z MOPE, in sicer so upravičeni: stroški plač zaposlenih, izdatki za blago in storitve (pisarniški in splošni material in

storitve, izdatki za električno energijo, vodo, komunalne storitve in komunikacije, prevozni stroški in storitve, izdatki za službena potovanja, tekoče vzdrževanje, poslovne najemnine in zakupnine ter drugi operativni odhodki) ter obrabnina in nakup osnovnih sredstev. V okviru ukrepa so sredstva namenjena tudi vzpostavitvi projektne pisarne za energetske revščino pri Eko skladu ter regionalnih svetovalnih točk in drugih predvidenih aktivnosti iz Akcijskega načrta za zmanjševanje energetske revščine.

Ukrep izvaja MOPE.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo na podlagi izpolnjevanja pogodbenih obveznosti.

Novelirani ukrepi Odloka o programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe za leto 2023

1 Razogljičenje

1.1 Emisije toplogrednih plinov

1.1.1 Ukrepi na področju odpadkov

1.1.1.1 Predelava odpadnega blata iz komunalnih in skupnih čistilnih naprav (monosežig)

Sredstva so namenjena vzpostavitvi in nadgradnji podpornega okolja na področju ravnanja z odpadki, izgradnji manjkajoče infrastrukture za toplotno obdelavo blata (monosežig) ter ukrepom ozaveščanja in usposabljanja na področju krožnega gospodarstva, vključno s področjem preprečevanja nastajanja odpadkov, učinkovitejši rabi virov z upoštevanjem prednostnega reda hierarhije ravnanja z odpadki (recikliranje) ter ravnanja s komunalnimi, industrijskimi in nevarnimi odpadki.

Financirajo se naložbena potreba Republike Slovenije v izgradnjo infrastrukture za obdelavo (recikliranje) odpadkov (blato iz komunalnih in skupnih čistilnih naprav; v nadaljnjem besedilu: BKČN), priprava študij, strokovnih podlag, prostorskih aktov, projektov za pridobitev gradbenega dovoljenja (izdelava dokumentacije), izvedba javnih naročil in izgradnja naprave za monosežig (termično obdelavo) BKČN (odpadek št. 19 08 05) za poznejšo snovno predelavo (rekuperacijo) fosforja iz s fosforjem bogatega pepela ter priprava študij in izdelava dokumentacije za izgradnjo odlagališča (monoodlaganje) za dolgoročno odlaganje s fosforjem bogatega pepela iz naprav za monosežig BKČN.

Ukrep izvaja MOPE.

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 1. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo na podlagi ocene prispevka k zmanjšanju emisij TGP.

1.1.2 Ukrepi v gospodarstvu

1.1.2.1 Subvencije za domače in tuje investicije v dejavnostih, pomembnih za prehod v nizkoogljično, krožno in podnebno odporno gospodarstvo

Sredstva so namenjena krepitvi lesnopredelovalne verige za proizvodnjo izdelkov iz lesa z visoko dodano vrednostjo ter investicijam za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda, vključno s spodbujanjem trajnostne mobilnosti.

Sofinancirajo se naložbe v opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva ter stroški izvedbe projekta, instrumentov in opreme (v obsegu in za obdobje uporabe v projektu), amortizacije za instrumente in opremo, stavb in zemljišča (v obsegu in za obdobje, kot se uporabljajo za projekt), pogodbenih raziskav, znanja in patentov ter stroški svetovalnih in drugih ustreznih storitev, dodatni režijski stroški in drugi stroški poslovanja (nastali kot neposredna posledica projekta).

Upravičenci do sofinanciranja naložbe so investitorji, ki na podlagi javnega razpisa v skladu z Zakonom o spodbujanju investicij (Uradni list RS, št. 13/18, 204/21, 29/22 in 65/23) ali Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12, 46/16 in 18/23 – ZDU-1O) na MGTŠ, oziroma izvajalsko agencijo, vložijo vlogo za dodelitev subvencije ter izpolnjujejo merila za sofinanciranje naložbe iz sredstev Sklada za podnebne spremembe, in sicer če se z naložbo izboljšuje energetska učinkovitosti, da se zmanjšujejo emisije TGP, če ima investitor vzpostavljen sistem okoljskega odgovornega ravnanja in če je naložba pripravljena za izvedbo.

Ukrep izvaja MGTŠ oziroma izvajalska agencija v obliki javnega razpisa na podlagi sporazuma oziroma pogodbe z MOPE.

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 1., 2., 3., 8 in 12. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo na podlagi prikaza zmanjšanja porabe energije na enoto proizvedenega proizvoda in zmanjšanja emisij TGP iz zgorevanja fosilnih goriv.

1.2 Obnovljivi viri energije

1.2.1 Strokovne podlage za verigo HE na srednji Savi

Ukrep je namenjen financiranju priprave strokovnih podlag za fazo prostorskega načrtovanja v združenem postopku načrtovanja in dovoljenja v skladu z zakonom, ki ureja prostor, na območju od Ježice do Suhadola, pri čemer se bodo sredstva Sklada za podnebne spremembe uporabila tudi za načrtovanje sonaravnih in naravovarstvenih ureditev in ukrepov. Strokovne podlage se bodo uporabljale v fazi prostorskega načrtovanja v združenem postopku načrtovanja in dovoljevanja v skladu z zakonom, ki ureja prostor, za izgradnjo verige hidroelektrarn na srednji Savi (HE Suhadol, HE Trbovlje, HE Renke), ki jih mora zagotoviti MNVP ter so del dokumentacije, ki omogoča celovit pristop k pripravi in potrditvi DPN in s tem umeščanja hidroelektrarn v prostor.

Ukrep bodo izvajali MNVP, Direkcija Republike Slovenije za vode (v nadaljnjem besedilu: DRSV) in INFRA, izvajanje investicijske dejavnosti, d. o. o., na podlagi pogodbe z MNVP.

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 3. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo glede na število izvedenih dejavnosti.

2 Energetska učinkovitost

2.1 Industrija

2.1.1 Finančne spodbude za podjetja za naložbe v ukrepe energetske učinkovitosti

Sredstva so namenjena izboljšanju energetske učinkovitosti v podjetjih.

Sofinancirata se izvedba ukrepov učinkovite rabe energije in ukrepov za povečanje rabe obnovljivih virov energije.

Upravičenci do prejema nepovratne finančne spodbude po pravilu pomoči de minimis so pravne osebe, samostojni podjetniki posamezniki in druge fizične osebe, ki opravljajo registrirano dejavnost, ali dejavnost, določeno s predpisom ali aktom o ustanovitvi določene dejavnosti in so vpisani v poslovni register v Republiki Sloveniji, razen njihovih podružnic v tujini.

Ukrep izvaja Eko sklad na podlagi pogodbe z MOPE.

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 3. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo v skladu z metodologijo iz Pravilnika o metodah za določanje prihrankov energije (Uradni list RS, št. 57/21) glede na število izvedenih naložb.

2.2 Stavbe

2.2.1 Trajnostna gradnja z lesom

Sredstva so namenjena spodbujanju gradnje novih stavb splošnega družbenega pomena z visoko energijsko učinkovitostjo.

Sofinancira se novogradnja skoraj ničenergijskih stavb (v nadaljnjem besedilu: sNES) splošnega družbenega pomena v lasti občin na območju Republike Slovenije z naslednjo enotno klasifikacijo objektov, opredeljeno v skladu s Tehnično smernico TSG-V-006: 2018 Razvrščanje objektov: 12610 Stavbe za kulturo in razvedrilo, 12620 Muzeji, arhivi in knjižnice, 12630 Stavbe za izobraževanje in znanstvenoraziskovalno delo, 12640 Stavbe za zdravstveno oskrbo in 12650 Stavbe za šport.

Upravičenci do sofinanciranja nove gradnje sNES splošnega družbenega pomena so občine.

Ukrep izvaja Eko sklad na podlagi pogodbe z MOPE in javnega poziva 72SUB-sNESLS19 Nepovratne finančne spodbude za nove naložbe v gradnjo skoraj ničenergijskih stavb splošnega družbenega pomena (Uradni list RS, št. 39/19, 54/20 in 75/20).

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 3. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo v skladu z metodo za določanje prihrankov energije, rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja emisij TGP iz pravilnika glede na število izvedenih naložb.

2.2.2 Naložbe v večjo energijsko učinkovitost stavb

Sredstva so namenjena spodbujanju naložb v rabo obnovljivih virov energije in večjo energijsko učinkovitost stanovanjskih stavb.

Sofinancirata se vgradnja kurilne naprave na lesno biomaso za centralno ogrevanje stanovanjske stavbe v starejših stanovanjskih stavbah na območjih občin, ki imajo sprejet odlok o načrtu za kakovost zraka in ki v skladu z občinskim aktom ali lokalnim energetskega konceptom nimajo določenega drugega prednostnega načina ogrevanja, ter izvedba drugih ukrepov pri obnovi starejših stanovanjskih stavb na območjih občin s sprejetim odlokom o načrtu za kakovost zraka.

Upravičenci do nepovratne finančne spodbude za vgradnjo kurilne naprave na lesno biomaso za centralno ogrevanje stanovanjske stavbe v starejših stanovanjskih stavbah so občani.

Ukrep izvaja Eko sklad na podlagi pogodbe z MOPE in javnega poziva 37SUB-OB16 Nepovratne finančne spodbude občanom za nove naložbe rabe obnovljivih virov energije in večje energijske učinkovitosti stanovanjskih stavb (Uradni list RS, št. 18/16, 26/16, 29/17 in 56/17; v nadaljnjem besedilu: javni poziv 37SUB-OB16).

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 1. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo v skladu z metodo za določanje prihrankov energije, rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja emisij TGP iz pravilnika glede na število izvedenih naložb.

2.2.3 Brezplačno energetske svetovanje energetsko revnim občanom (program ZERO)

Sredstva so namenjena zmanjševanju energetske revščine energetsko revnih gospodinjstev. Financira se brezplačno energetske svetovanje na domu energetsko revnih gospodinjstev, na katero se upravičenci prijavijo sami z izpolnjeno prijavnico ZERO ali pri pristojnem centru za socialno delo.

Energetske svetovanje izvajajo energetske svetovalci zaradi izvedbe energetskega pregleda stavbe in svetovanja, kako spremeniti vedenjske navade za učinkovitejšo rabo energije.

Financira se nakup paketa enostavnih naprav za zmanjšanje rabe energije in vode.

Ukrep izvaja Eko sklad na podlagi pogodbe z MOPE.

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 9. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo glede na število gospodinjstev, v katerih je bilo izvedeno svetovanje.

2.2.4 Spodbude za doseganje večje energijske učinkovitosti in stopnje samooskrbe na področju skoraj nič energijskih stavb

Sredstva so namenjena spodbujanju naložb v gradnjo novih sNES in celovito skoraj nič energijsko prenavo starejših stavb. Eko sklad subvencionira obstoječe programe, dodali pa bi še nove kategorije za sNES+ stavbe, ki bi bile upravičene do višje spodbude. Gre za spodbujanje trajnostne navezave na domače obnovljive vire v kombinaciji z visoko učinkovitimi sNES ter spodbujanjem čim višje stopnje samooskrbe.

Sofinancirajo se tiste naložbe, prim katerih je zmanjšanje potrebne energije za delovanje stavb zagotovljeno z usklajenimi ukrepi za doseganje visoke energijske učinkovitosti na ovoju stavbe in na stavbnih tehničnih sistemih, pri čemer je potrebna energija za delovanje stavbe v veliki meri proizvedena iz obnovljivih virov na kraju samem ali v njeni bližini.

Upravičenci do porabe sredstev so občani, pravne osebe, samostojni podjetniki posamezniki in druge fizične osebe, ki opravljajo registrirane dejavnosti, ter občine, ki so investitorke v naložbo gradnje sNES splošnega družbenega pomena, ki je v lasti občine.

Ukrep izvaja Eko sklad na podlagi pogodbe z MOPE in javnih pozivov.

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 3. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo v skladu z metodo za določanje prihrankov energije, rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja emisij TGP iz pravilnika glede na število izvedenih naložb.

2.3 Promet

2.3.1 Finančne spodbude za podjetja za naložbe v trajnostno mobilnost

Sredstva so namenjena spodbujanju izvedbe ukrepov trajnostne mobilnosti v podjetjih.

Sofinancirajo se izdelava mobilnostnih načrtov, postavitvev parkirišč za kolesa in kolesarnic, nakup električnih koles in koles za službeno uporabo, nakup polnilnic za električna vozila in polnilnic za vozila na vodik, nakup prikazovalnikov bližnjih postajališč in odhodov z njih v realnem času ter nakup regulatorjev odhoda/prihoda za trajnostne načine prevoza.

Upravičenci do nepovratne finančne spodbude za naložbe v trajnostno mobilnost so pravne osebe zasebnega prava, samostojni podjetniki posamezniki in druge fizične osebe, ki opravljajo registrirano dejavnost ali dejavnost, določeno s predpisom ali aktom o ustanovitvi določene dejavnosti, in so vpisani v poslovni register v Republiki Sloveniji, razen njihovih podružnic v tujini.

Ukrep izvaja Eko sklad na podlagi pogodbe z MOPE in javnega poziva 78FS-PO19 Finančne spodbude za naložbe v ukrepe trajnostne mobilnosti v podjetjih (Uradni list RS, št. 80/19, 10/20 in 75/20).

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 7. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo na podlagi ocene prispevka k zmanjšanju emisij TGP glede na število izvedenih naložb.

2.3.2 Spodbujanje okolju prijaznejšega prevoznitva v cestnem prometu

Sredstva so namenjena zmanjšanju emisij TGP v prometu.

Sofinancirajo se nakup ali predelava tovornih vozil in avtobusov na sintetični plin in biometan ter s pogonom na elektriko ali vodik za opravljanje prevozov v cestnem prometu in izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči, nakup novih in obnovljenih pnevmatik, nadgradnja tovornih vozil z aerodinamičnimi deli za zmanjšanje zračnega upora ter razgradnja starejših avtobusov in tovornih vozil.

Upravičenci do prejema nepovratne finančne spodbude, ki je državna pomoč, so imetniki licenc za opravljanje prevozov v cestnem prometu (podjetja in samostojni podjetniki) ter sile za zaščito, reševanje in pomoč oziroma javne službe za zaščito, reševanje in pomoč.

Ukrep izvajata Eko sklad in Borzen, d. o. o. Eko sklad izvaja ukrep na podlagi pogodbe z MOPE. Borzen, d. o. o., izvaja ukrep na podlagi pogodbe z MzI in MOPE. MzI in MOPE skleneta sporazum o sodelovanju pri izvajanju ukrepa.

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 7. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo v skladu z metodo za določanje prihrankov energije, rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja emisij TGP iz pravilnika glede na število izvedenih naložb.

2.3.3 Izgradnja kolesarske infrastrukture

Sredstva so namenjena spodbujanju trajnostne mobilnosti ter omogočanju varne, udobne in neposredne dnevne mobilnosti s kolesom ter s tem preusmerjanja individualnih prevozov z avtomobili v širšo uporabo trajnostnih oblik mobilnosti.

Sofinancirata se izgradnja kolesarske infrastrukture, in sicer gradnja in/ali rekonstrukcija kolesarskih povezav, ki povezujejo različne tipe območij v občini, ter postavitve sistema izposoje javnih koles.

Upravičenci do nepovratne finančne spodbude so občine.

Ukrep izvaja Eko sklad na podlagi pogodbe z MOPE ter javnih pozivov 65SUB-LSKI18 Nepovratne finančne spodbude občinam za naložbe v izgradnjo kolesarske infrastrukture (Uradni list RS, št. 84/18) in 61SUB-LSKI19 Nepovratne finančne spodbude občinam za naložbe v izgradnjo kolesarske infrastrukture (Uradni list RS, št. 17/19).

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 7. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo v skladu z metodo za določanje prihrankov energije, rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja emisij TGP iz pravilnika glede na število izvedenih naložb.

2.3.4 Ureditve in izgradnja parkirišč za kolesa na železniških postajah

Sredstva so namenjena obnovi javne železniške infrastrukture, ki omogoča kolesarjem varnejšo uporabo površin na območju železniških postaj.

Financirata se izvedba prometne ureditve in izgradnja parkirišč za kolesa (kolesarnic) na železniških postajah.

Ukrep izvaja SŽ - Infrastruktura, d. o. o., na podlagi pogodbe o opravljanju storitev upravljavca javne železniške infrastrukture.

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 7. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe projekta se ovrednotijo na podlagi ocene zmanjšanja emisij TGP.

2.3.5 Izgradnja kolesarskih povezav v okviru dogovora za razvoj regij

Sredstva so namenjena vzpostavitvi regionalnih kolesarskih povezav.

Sofinancirata se načrtovanje in gradnja regionalnih kolesarskih povezav.

Upravičenec do nepovratne finančne spodbude je Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo (v nadaljnjem besedilu: DRSI). Ukrep izvaja DRSI na podlagi sporazuma z MOPE.

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 7. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo v skladu z metodo za določanje prihrankov energije, rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja emisij TGP iz pravilnika glede na število izvedenih naložb.

2.3.6 Spodbujanje trajnostne mobilnosti na območjih ohranjanja narave

Sredstva so namenjena spodbujanju trajnostne mobilnosti na območjih ohranjanja narave.

Financira se nakup električnih vozil za prevoz obiskovalcev (vključno s skupinami s posebnimi potrebami) po zavarovanem območju in za opravljanje nalog javne službe varstva narave, električnih plovil za opravljanje javne službe varstva narave ter za prevoze obiskovalcev, koles in električnih koles za prevoz obiskovalcev po zavarovanem območju in za opravljanje nalog javne službe varstva narave ter električnih delovnih strojev za opravljanje javne službe varstva narave in umirjanja prometa na zavarovanih območjih (parkirišča, prometna signalizacija ter druga za to potrebna infrastruktura in oprema). Za premagovanje izjemnih vzponov na gorskih zavarovanih območjih se financira nakup hibridnih vozil.

Upravičenci do porabe sredstev so občine, ki s temi sredstvi pridobljena vozila upravljajo same ali jih pogodbeno oddajo v najem upravljavcu zavarovanega območja, izvajalci javne službe ohranjanja narave na podlagi zakona, ki ureja ohranjanje narave, in sicer upravljavci zavarovanih območij, ustanovitelj katerih je država, strokovna organizacija, pristojna za ohranjanje narave, ki s temi sredstvi pridobljena električna vozila upravlja sama, in javni zavodi, ki jih je ustanovila država.

Ukrep izvaja MNVP.

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 7. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo v skladu z metodo za določanje prihrankov energije, rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja emisij TGP iz pravilnika glede na število izvedenih naložb.

2.3.7 Spodbujanje trajnostne mobilnosti na območjih ohranjanja narave – polnilne postaje

Sredstva so namenjena spodbujanju električne mobilnosti kot pomembnega elementa trajnostne mobilnosti na zavarovanih območjih narave in območjih Natura 2000.

Sofinancira se nakup novih polnilnih postaj, ki izpolnjujejo tehnične zahteve, določene v Uredbi o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva v prometu (Uradni list RS, št. 41/17, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOEE in 62/23 – ZIAG).

Upravičenci do nepovratne finančne spodbude so občine, ki imajo delež ozemlja na območjih Natura 2000 oziroma delež ozemlja na zavarovanih območjih.

Ukrep izvaja Eko sklad na podlagi pogodbe z MOPE in javnega poziva 53SUB-EVPOL17 Nepovratne finančne spodbude občinam za polnilne postaje za električna vozila v zavarovanih območjih narave in območjih Natura 2000 (Uradni list RS, št. 66/17 in 41/18).

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 7. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo v skladu z metodo za določanje prihrankov energije, rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja emisij TGP iz pravilnika glede na število izvedenih naložb.

2.3.8 Spodbujanje izgradnje infrastrukture za alternativna goriva in nakupa vozil na alternativni pogon

Sredstva so namenjena spodbujanju izgradnje infrastrukture za alternativna goriva ter nakupa vozil in plovil na alternativni pogon.

Sofinancirajo se nakup vozil in plovil – prevoznih sredstev, ki za pogon uporabljajo elektriko, vodik in druga alternativna goriva, ter izgradnja in nakup polnilne in druge infrastrukture, nujne za delovanje teh prevoznih sredstev. Del sredstev je namenjen sofinanciranju izvedbe projekta RES HUB – izgradnja in nakup javne vodikove polnilnice z vodikarno na območju Vojašnice Petra Petriča v Kranju, ki omogoča uresničevanje zaveze Slovenije do zveze Nato in zagotavlja Slovenski vojski neodvisen vir energije, ki bo zelene narave. Prav tako je del sredstev namenjen za nakup čolna z električnim pogonom in električne opreme za opravljanje raziskovalnih nalog na področju oceanografije, ki jih izvaja Morska biološka postaja Piran. Sofinanciranje nakupa navedenega čolna z električnim pogonom in električne opreme spodbuja k trajnostnim raziskavam obalnega in odprtega morja – stanja in procesov znotraj morskega ekosistema ter vplivov podnebnih sprememb in drugih posegov vanj. Uporaba najsodobnejše opremljenega čolna z električnim pogonom in električno opremo omogoča raziskovanje, monitoring in izvajanje drugih razvojnih in strokovnih nalog kakovostno, e-mobilno in trajnostno.

Del sredstev je namenjen tudi nakupu službenih vozil posrednih in neposrednih proračunskih uporabnikov, ki za pogon uporabljajo elektriko, vodik ali druga alternativna goriva, ter ustrezne polnilne infrastrukture.

Upravičenci do spodbude so posredni in neposredni proračunski uporabniki ter fizične osebe.

Ukrep izvajajo MOPE, MJU, Ministrstvo za obrambo, Eko sklad in Nacionalni inštitut za biologijo (Morska biološka postaja Piran).

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 7. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo v skladu z metodo za določanje prihrankov energije, rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja emisij TGP iz pravilnika glede na število izvedenih naložb.

2.3.9 Nadgradnja železniških prog

Sredstva so namenjena povečanju zmogljivosti železniških povezav, večji dostopnosti javne železniške infrastrukture in izboljšanju konkurenčnosti storitev železniškega prevoza.

Sofinancira se nadgradnja železniških prog.

Ukrep izvaja DRSl.

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 7. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo v skladu z metodo za določanje prihrankov energije, rabe obnovljivih virov energije in zmanjšanja emisij TGP iz pravilnika.

2.3.10 Spodbujanje železniškega tovornega prometa

Sredstva so namenjena spodbujanju prevoza blaga po železnicah, izboljšanju konkurenčnosti storitev železniškega tovornega prevoza in boljši izkoriščenosti javne železniške infrastrukture.

Sofinancira se del stroškov prevozov blaga po železnicah, s katerimi se prevozniku zagotavlja enakopraven ekonomski položaj s prevozniki blaga in potnikov v drugih vrstah prometa oziroma se mu zagotavlja povračilo stroškov, ki jih ima zaradi tega, ker opravlja prevoz, ki ga ne bi opravljal, če bi ga opravljal le zaradi svojega ekonomskega interesa.

Upravičenci do prejema nepovratne finančne spodbude, ki je državna pomoč, so vsi prevozniki v železniškem tovornem prometu, tj. javni ali zasebni izvajalci prevoza blaga v železniškem prometu, ki so registrirani in licencirani v Republiki Sloveniji ter opravljajo železniški tovorni prevoz.

Ukrep izvaja MzI na podlagi sporazuma z MOPE in javnega poziva v skladu z Zakonom o železniškem prometu (Uradni list RS, št. 99/15 – uradno prečiščeno besedilo, 30/18, 82/21, 54/22 – ZUJPP in 18/23 – ZDU-1O) in na podlagi Uredbe o nadomestilu dela stroškov za prevoze, raziskave in naložbe prevoznikom, ki opravljajo določene prevozne storitve v železniškem prometu (Uradni list RS, št. 108/00).

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 7. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo na podlagi ocene zmanjšanja obsega emisij iz zgorevanja fosilnih goriv zaradi prevoza po železnicah.

2.4 Večsektorski ukrepi ter ozaveščanje in informiranje

2.4.1 Sofinanciranje prireditev v podporo trajnostnemu razvoju

Vse večje prireditve (tekmovanja, olimpijade, kongresi in drugo) vplivajo na povečanje toplogrednih plinov v ozračju zaradi množičnih individualnih prevozov obiskovalcev na prireditve, dobave hrane in drugih izdelkov iz oddaljenih lokacij ponudnikov, velikih količin nastalih odpadkov med prireditvijo (odpadna hrana, odpadna embalaža, plastenke pijač, lončki, cigaretni ogorki, reklamni letaki, plakati ...), velike porabe energije in drugo.

Sredstva so namenjena sofinanciranju ključnih aktivnosti, ki bodo pomembno prispevale k ozaveščanju prebivalcev Republike Slovenije in širše sodelujočih glede trajnostne mobilnosti, trajnostnega komuniciranja, odgovornega ravnanja z odpadki ter k preprečevanju nastajanja odpadkov in zavržene hrane in drugim ukrepom trajnostnega razvoja. Gre za enega najpomembnejših nacionalnih dogodkov, FIS svetovno prvenstvo v nordijskem smučanju v Planici 2023.

Upravičenci do porabe sredstev so organizatorji prireditev, izbrani na podlagi javnega poziva ali javnega razpisa oziroma organizatorji prireditev na podlagi sklenjene neposredne pogodbe.

Ukrep izvaja Smučarska zveza Slovenije na podlagi pogodbe z MOPE.

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 1. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo na podlagi izpolnjevanja pogodbenih obveznosti.

3 Raziskave, inovacije in konkurenčnost

3.1 Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju

Sredstva so namenjena sistematičnemu vključevanju podnebnih ciljev in vsebin v predšolsko vzgojo, osnovno in srednješolsko izobraževanje, višješolsko strokovno izobraževanje in izobraževanje odraslih.

Ključni dejavnosti triletnega ukrepa (2021–2023), ki se financirata, sta priprava in izvajanje celostnega programa ozaveščanja ter vzgoje in izobraževanja o podnebnih spremembah v kontekstu vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj (v nadaljnjem besedilu: VITR), ki ga vsak javni zavod pripravi, preizkusi in evalvira za svojo raven oziroma področje izobraževanja. Za izvajanje programa javni zavodi pripravijo podrobnejše usmeritve v okviru kurikulov in učnih načrtov, razvoja vzgojno-izobraževalnih ustanov oziroma organizacij ter izobraževanja učiteljev in drugih zaposlenih. Poleg tega javni zavodi izdelajo nova oziroma posodobijo obstoječa učna gradiva, priročnike in didaktične komplete za izvajanje programa. Vzpostavijo demonstracijske vrtce, šole in druge izobraževalne organizacije (regijsko uravnoteženo), ki se celostno preoblikujejo v smeri trajnostnega načina življenja in dela ter zmanjševanja ekološkega odtisa, tudi z izvedbo manjših naložb, ki bodo omogočale ustrezno opremljenost za izvajanje celostnega programa.

V okviru ukrepa je predvideno financiranje sistemske dejavnosti, povezane s programom, ki jih MVI in javni zavodi izvajajo koordinirano, in sicer priprava predlogov za posodobitve nacionalnih smernic za VITR, vzgojno-izobraževalnih programov, učnih načrtov ter drugih kurikularnih dokumentov in podlag s podnebnimi cilji in vsebinami; priprave predloga načrta uvajanja programa v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ter drugih izobraževalnih organizacijah v Sloveniji z vzpostavitvijo sistemskega pristopa k vzgoji in izobraževanju ter ozaveščanju o podnebnih spremembah in razvoju kompetenc za prehod v nizkoogljično družbo (s poudarkom na vključitvi podnebnih ciljev in vsebin v redni sistem nadaljnega izobraževanja in usposabljanja zaposlenih v vzgoji in izobraževanju); komuniciranje z javnostmi, objava člankov ter vzpostavitev spletne strani programa za deležnike in širšo javnost za ozaveščanje ter vzgojo in izobraževanje o podnebnih spremembah v kontekstu VITR.

V zadnjih dveh letih izvajanja ukrepa sta predvidena preizkus in evalvacija programa na širšem vzorcu do 80 šol oziroma vzgojno-izobraževalnih organizacij. Predvidoma bo vzpostavljenih skupno do 15 demonstracijskih vzgojno-izobraževalnih zavodov oziroma organizacij. Poleg navedenega bo v okviru ukrepa zagotovljena finančna podpora za do 40 odstotkov vzgojno-izobraževalnih zavodov oziroma organizacij za izvajanje krajših dejavnosti, povezanih s podnebnimi cilji, ki so v Sloveniji že uveljavljene ter jih bodo strokovno verificirali navedeni javni zavodi, vsak za svojo raven oziroma področje dela.

Upravičenci do porabe sredstev so javni zavodi na področju izobraževanja po 28. členu Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – ZVaj, 123/21, 172/21, 207/21, 105/22 – ZZNŠPP, 141/22, 158/22 – ZDoh-2AA in 71/23): Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje, Andragoški center Slovenije, Šola za ravnatelje, Center šolskih in obšolskih dejavnosti ter drugi pomembni partnerji s tega področja. Za administrativno-tehnično izvajanje ukrepa, izvedbo javnih pozivov oziroma javnih naročil sta poleg naštetih javnih zavodov upravičenca tudi MVI in MOP.

Ukrep izvajajo MOPE, MVI in javni zavodi iz prejšnjega odstavka na podlagi tristranskih pogodb, sklenjenih med MOPE, MVI in posameznim javnim zavodom, ter na podlagi podrobnejših programov dela javnih zavodov.

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 12. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo na podlagi števila izvedenih dejavnosti.

4 Prilaganje

4.1 Izvajanje ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti

Sredstva so namenjena izvajanju ukrepov prilaganja podnebnim spremembam z ohranjanjem biotske raznovrstnosti.

Financira se izvajanje ukrepov za obvladovanje vplivov podnebnih sprememb na mokrišča na zavarovanih območjih, ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst ter ukrepov za ekosistemске storitve in krajinske značilnosti. V tem okviru se financirajo stroški naložb ter sredstva za blago in storitve.

Predvidene dejavnosti v okviru izvedbe ukrepov za obvladovanje vplivov podnebnih sprememb na mokrišča so ohranjanje, obnova in vzpostavitev mokrišč (tudi travišč), oblikovanje, izgradnja ali obnova in dvig nasipov in pragov, prilagoditev in zamenjava zaporničnih sistemov med pretočnimi kanali ter pretočnimi kanali in morjem, priprava načrtov izvedbe ukrepov za ohranjanje, obnovo in vzpostavitev mokrišč, priprava strokovnih podlag za celovit program ukrepov ohranjanja mokrišč (izdelava metodologije), zagotavljanje povezanosti mokrišč, vzpostavitev infrastrukture in pogojev za nadzorovani dotok ali odtok morske ali celinske vode na mokrišče ali z njega, obnova in prilagoditev notranje vodne infrastrukture (notranjih nasipov, kanalov, bazenov), vzpostavitev in obnova črpališč vode, poglobljanje in čiščenje jarkov in kanalov zaradi večje pretočnosti, poglobitev lagun, bazenov ali drugih delov mokrišč, vzpostavitev dodatnih lagun, mlak, ribnikov ali drugih stoječih voda ali njihova obnova, vzpostavitev ali obnova infrastrukture za odvodnjavanje padavinskih voda, ureditve ali zasaditve vegetacije za preprečevanje erozije tal oziroma brežin ob vodah in morju ter zasipavanja mokrišč, za uravnavanje osvetljenosti oziroma osenčenosti habitatov, oblikovanje ali nadvišanje gnezditvenih otokov za gnezdenje ptic ali drugih posebej pomembnih delov habitatov rastlinskih in živalskih vrst, zasaditve avtohtone vegetacije za namen »plavajočih otokov« kot pomembnega dela habitatov nekaterih močvirnih vrst ptic, za uravnavanje temperaturnih ali osvetlitvenih razmer v habitatih, za preprečevanje erozije, vzpostavitev meteoroloških postaj (z repetitorji, piezometri za merjenje gladine podtalnice, z avtomatskimi merilniki gladine vode in podobno) za pravočasno odzivanje na spremembe, drugi ukrepi za uravnavanje vodnega režima in preprečevanje škodljivih vplivov zaradi dviga gladine morja, vremenskih ujm ali drugih dejavnikov podnebnih sprememb ter nakup naprav in orodij, prilagojenih za izvajanje ukrepov.

Predvidene dejavnosti v okviru izvedbe ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst so ozaveščanje o invazivnih tujerodnih vrstah, spremljanje razširjenosti tujerodnih vrst v Sloveniji, priprava in izvajanje zgodnjega odkritja in hitrega odziva za invazivne tujerodne vrste, priprava in izvajanje obvladovanja močno razširjenih vrst, izdelave študij za pripravo ocen tveganja zaradi invazivnosti tujerodnih vrst, izdelava informacijskih rešitev, namenjenih spremljanju izvedbe ukrepov obvladovanja invazivnih tujerodnih vrst, nakup naprav in orodij, prilagojenih za izvajanje ukrepov, ter druge dejavnosti za preprečevanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst.

Predvidene dejavnosti v okviru izvedbe ukrepov za krepitev ekosistemskih storitev in krajinskih značilnosti, pomembne za ohranjanje biotske raznovrstnosti, so ozaveščanje o pomenu ekosistemskih storitev in krajinskih značilnosti, izbor ekosistemov, ki nudijo ekosistemске storitve, ter izbor krajinskih značilnosti, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti, izdelava informacijskih rešitev, namenjenih njihovem spremljanju, opredelitev ukrepov za njihovo ohranjanje in izboljšanje, priprava predlogov za vključevanje ekosistemskih storitev in krajinskih značilnosti v pomembne dokumente na različnih področjih.

Upravičenci do porabe sredstev so izvajalci državnih javnih služb s področja ohranjanja narave (upravljavci: Triglavski narodni park, Regijski park Škocjanske jame, Kozjanski regijski park, KP

Radensko polje, KP Goričko, KP Kolpa, KP Strunjan, KP Sečoveljske soline, KP Ljubljansko barje, NR Škocjanski zatok ter javna zavoda Zavod RS za varstvo narave in Zavod za ribištvo Slovenije) ter izvajalci pogodbenega ali skrbniškega varstva za izvajanje posameznih nalog upravljanja zavarovanih območij pod pogojem, da so ukrepi določeni v njihovih potrjenih delovnih načrtih ali programih, predhodno usklajenih z MNVP, in tudi izvajalci, izbrani na podlagi javnih razpisov.

Sredstva se bodo izplačevala na podlagi pogodb, sklenjenih med MNVP in izvajalci državnih javnih služb s področja ohranjanja narave, izvajalci pogodbenega ali skrbniškega varstva za izvajanje posameznih nalog upravljanja zavarovanih območij ter tudi izvajalci, izbrani na podlagi javnih razpisov.

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 2. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo na podlagi deleža (števila in obsega) izvedenih dejavnosti, načrtovanih dejavnosti v potrjenih letnih programih ter načrtih dela izvajalcev javnih služb in pogodbenega ali skrbniškega varstva, in sicer zmožnosti samoohranitve mokrišč v primeru ekstremnih vremenskih dogodkov, dviga gladine morja ali drugih posledic podnebnih sprememb ter ohranjenost indikatorskih vrst ali habitatnih tipov, ekosistemskih storitev in krajinskih značilnosti na zavarovanih območjih, vezanih na izvedene ukrepe za invazivne tujerodne vrste.

4.2 Sofinanciranje programov na področju naravnih nesreč

Sredstva so namenjena sofinanciranju ukrepov obnove za odpravo posledic naravnih nesreč, kar prispeva k cilju prilagajanja na podnebne spremembe, saj zagotovi, da je odpornost na prihodnje naravne nesreče ob pričakovanih vplivih podnebnih sprememb (npr. povečanju pogostosti in intenzivnosti izrednih padavin) na obravnavanem območju višja, in sicer zaradi povečanja odpornosti infrastrukture, izboljšane gradbeno-statičnega stanja stavb (odvodnjavanje, utrditev bankin, podpora konstrukciji se izvedejo tako, da se odpornost na naravne nesreče poveča, tako da prenese več padavin, plazovitosti ipd.) in izboljšane stanja vrtnoarhitekturne dediščine zaradi izvedbe ustreznih arborističnih sanacijskih ukrepov.

Sofinancira se obnova oziroma sanacija objektov, poškodovanih ob posameznem dogodku, ki je prepoznan kot naravna nesreča velikega obsega v skladu z Zakonom o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 114/05 – uradno prečiščeno besedilo, 90/07, 102/07, 40/12 – ZUJF, 17/14, 163/22, 18/23 – ZDU-10, 88/23 in 95/23 – ZIUOPZP) in je za ta dogodek Vlada Republike Slovenije sprejela Program odprave posledic nesreče, posamezni objekt pa je opredeljen s sprejetim programom. Gre za objekte lokalne infrastrukture, izvedbo geotehničnih ukrepov za zavarovanje stvari pred nadaljnjim poškodovanjem in za odpravo posledic na objektih državne infrastrukture – predvsem gre za vodotoke.

Sofinancirata se odprava/sanacija posledic zemeljskih plazov, usadov in udorov ter zaščita pred padajočim kamenjem v skladu s Programom nujnih ukrepov za odpravo posledic nestabilnosti tal majhnega in srednjega obsega za leti 2020 in 2021, s katerim se je Vlada Republike Slovenije seznanila s sklepom št. 84300-13/2020/3 z dne 12. novembra 2020.

Sofinancira se izvajanje ukrepov za odpravo posledic plazov velikega obsega v skladu z Zakonom o ukrepih za odpravo posledic določenih zemeljskih plazov večjega obsega iz let 2000 in 2001 (Uradni list RS, št. 3/06 – uradno prečiščeno besedilo, 80/10 – ZUPUDPP, 109/12 in 18/23 – ZDU-10; v nadaljnjem besedilu: ZUOPZP). Ti plazovi so Stovže v Občini Bovec, Slano blato v Občini Ajdovščina, Macesnikov plaz v Občini Solčava, plaz Podmark v Občini Šempeter Vrtojba, plaz Strug v Občini Kobarid, plaz Gradišče v Občini Nova Gorica in plazišče Šmihel v Občini Nova Gorica.

V okviru protokolov in postopkov ocenjevanja neposredne škode, ki jo povzročijo naravne nesreče, so evidentirane občine, ki so utrpele škodo, ter tudi konkretni poškodovani objekti. Predmet sofinanciranja obnove so lahko samo ob posameznem dogodku evidentirani poškodovani objekti, pri čemer lahko občina postavi prednostni vrstni red obnove. Z upravičenimi občinami se za upravičene objekte sklene pogodba o sofinanciranju v višini neto izvedbe gradbenih del na podlagi odločitve občine o oddaji javnega naročila in v skladu z zakonom, ki ureja javno naročanje. Občine morajo zagotoviti sredstva za izdelavo potrebne tehnične dokumentacije za obnovo ter tudi sredstva za plačilo stroškov nadzorov in plačilo davka na dodano vrednost.

Pri obnovi poškodovanih objektov vodne infrastrukture se sklene neposredna pogodba z na javnem razpisu izbranimi koncesionarji za izvajanje nalog obvezne javne gospodarske službe za posamezno porečje, kjer prednostni vrstni red obnove in nabor objektov za nujno sanacijo med vsemi poškodovanimi objekti opravi DRSV. Obnove objektov vodne infrastrukture med letoma 2012 in 2019 se izvajajo po principu in na način izvajanja programov odprave posledic naravnih nesreč na podlagi Zakona o odpravi posledic naravnih nesreč.

Za odpravo posledic naravnih nesreč na lokalni infrastrukturi in izvedbo geotehničnih ukrepov je upravičenec občina oziroma lokalna skupnost. Za izvedbo ukrepov za odpravo posledic plazov velikega obsega je upravičenec MNVP, ki v skladu z določili ZUOPZP opravlja naloge pooblaščenega investitorja države za izvedbo geotehničnih in vodnogospodarskih ukrepov. Za izvedbo ukrepov na vplivnih območjih plazov velikega obsega se dela za posamezno nalogo oddajajo z oddajo javnega naročila v skladu z določili zakona, ki ureja javno naročanje. Na podlagi zaključenega postopka oddaje javnega naročila se z izbranim izvajalcem sklene pogodba.

Del sredstev se nameni organizaciji gasilske olimpijade. Da bi zmanjšali izpuste, je treba začeti pripravljati prireditve, ki so organizirane tako, da z aktivnostmi sledijo zastavljenim ciljem na področju blaženja podnebnih sprememb in torej prispevajo k zmanjšanju izpustov. Gasilska tekmovanja se organizirajo in izvajajo za preverjanje in pridobitev strokovne in fizične sposobnosti gasilcev, preverjanje psihofizične in strokovne usposobljenosti operativnih gasilcev, spoznavanje in utrjevanje medsebojnih odnosov ter izmenjavo izkušenj. Gasilska tekmovanja spadajo med strokovno in praktično izobraževanje gasilcev.

Ukrep izvaja MNVP.

Poraba sredstev je v skladu z nameni porabe sredstev iz 2. točke prvega odstavka 183. člena ZVO-2, saj gre za prilagajanje podnebnim spremembam s krepitvijo odpornosti grajenega okolja na pričakovane vplive podnebnih sprememb z namenom preprečitve materialne škode oziroma izgube človeških življenj zaradi ekstremnih vremenskih pojavov, katerih intenzivnost je čedalje večja. Obnova poškodovanih objektov mora biti izvedena tako, da je grajeni objekt odporen proti pričakovanim vplivom podnebnih sprememb v naslednjih tridesetih letih, kar se izkazuje z ustreznim elaboratom izračuna odpornosti načrtovane sanacije objekta na pričakovane vplive podnebnih sprememb na podlagi publikacije *Ocene podnebnih sprememb v Sloveniji do konca 21. stoletja* (ARSO, november 2018). Obnovljeni objekt v prihodnje zaradi istega vzroka ne sme utreti enake škode.

4.3 CRP V3-1903 Monitoring prenašalcev vektorskih bolezni

Sredstva so namenjena sofinanciranju izvedbe ciljnega raziskovalnega projekta V3-1903 Vzpostavitev monitoringa prenašalcev vektorskih bolezni v Sloveniji.

Sofinancirajo se koordiniranje oziroma vodenje projekta, izvedba načrtovanega vzorčenja prenašalcev vektorsko prenosljivih bolezni, izvajanje vzorčenja prenašalcev (terensko delo), identifikacija vrst komarjev in peščenih muh (laboratorijsko delo), dokazovanje patogenov v prenašalcih, analiza rezultatov projekta in priprava ocene tveganja.

Projekt prispeva k pregledu obstoječega stanja in nadzoru nad širjenjem morebitnih porajajočih se mikroorganizmov v slovenski prostor ter hkrati zagotavlja pomembne podatke o razširjenosti in sledenju gostote populacij preučevanih prenašalcev. Rezultati raziskave zagotavljajo oceno o razširjenosti avtohtonih in tujerodnih vrst komarjev in peščenih muh v Sloveniji ter prve podatke o razširjenosti patogenih mikroorganizmov, ki bodo osnova za nadaljnje kontinuirano spremljanje prenašalcev in porajajočih se mikroorganizmov v Sloveniji. Vzpostavlja se sistem zgodnjega opozarjanja ob pojavu novih porajajočih se patogenov v Sloveniji, hkrati pa bo izdelana ocena tveganja za vnos in izbruh porajajočih se patogenov ter tveganja, ki ga tak vnos predstavlja za zdravje ljudi.

Izvajalca projekta sta, poleg Univerze v Ljubljani (Medicinska fakulteta), ki je glavni koordinator projekta, Univerza na Primorskem (Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije) in Prirodoslovni muzej Slovenije.

Učinki izvedbe ukrepa se ovrednotijo na podlagi metodologije in kazalnikov projekta.
